

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL X SKUNDO NR. 5D-2026/2.1-1054

PRIEŠ LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBOS ALYTAUS KALĖJIMĄ

2026-09-10 Nr. PA-119

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Seimo kontrolierė 2026 m. birželio 22 d. gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau – LKT) Alytaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), pateikus teisės aktų reikalavimų neatitinkantį atsakymą, kuriuo buvo atsisakyta suteikti prašomą informaciją (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas nurodo, kad 2026 m. balandžio 7 d. jis, kaip Nuteistųjų kolektyvo tarybos (toliau – NKT) narys, raštu kreipėsi į Alytaus kalėjimo viršininką prašydamas pateikti 2025 m. spalio 13 d. sprendimo Nr. VO-18-13 „Dėl Alytaus kalėjime nuteistųjų vykdomos ūkinio aptarnavimo darbinės veiklos pareigybių išplėstinio sąrašo patvirtinimo“ kopiją. Pareiškėjo nuomone, Alytaus kalėjimo viršininkas nepagrįstai atsisakė tenkinti jo prašymą.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti jo Skundą.

TYRIMO IŠVADOS

4. Seimo kontrolierė 2026 m. birželio 26 d. raštu Nr. SE-1665 kreipėsi į LKT, prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

5. Seimo kontrolierė gavo LKT 2026 m. liepos 10 d. raštą Nr. 1S-4920 (1 priedas).

6. Tyrimui aktualus teisinis reguliavimas, įtvirtintas Viešojo administravimo įstatyme ir Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, pateikiamas 2 priede, o tyrimui reikšminga teismų praktika – 3 priede.

7. Viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – Alytaus kalėjimas), be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo principų,

įskaitant įstatymo viršenybės, išsamumo ir objektyvumo principus. Tai reiškia, kad į prašymą ar skundą jis turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį, bei pateikto atsakymo apskundimo tvarką. Atsakymą į gautą prašymą (skundą) jis turi pateikti per 20 darbo dienų nuo jo gavimo institucijoje.

8. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas, veikdamas ne kaip NKT narys, o kaip atskiras asmuo (nors Skunde nurodė priešingai), 2026 m. balandžio 7 d. raštu kreipėsi į Alytaus kalėjimo viršininką prašydamas pateikti 2025 m. spalio 13 d. sprendimo „Dėl Alytaus kalėjime nuteistųjų vykdomos ūkinio aptarnavimo darbinės veiklos pareigybių išplėstinio sąrašo patvirtinimo“ kopiją. Į šį prašymą per teisės aktų nustatytą terminą buvo aiškiai ir išsamiai atsakyta Alytaus kalėjimo 2026 m. balandžio 15 d. raštu. Pareiškėjui buvo nurodyta, kad jo prašymas nebus tenkinamas (įvardytas sprendimas), nes 2025 m. spalio 13 d. sprendimas yra vidaus teisės aktas, susijęs su laisvės atėmimo vietos veiklos organizavimu, ir, pagal nustatytą teisinį reguliavimą, Alytaus kalėjimo pareigūnai neturi pareigos Pareiškėjo su šiuo sprendimu supažindinti (paaiškinta sprendimo atsisakyti tenkinti Pareiškėjo prašymą priežastis). Rašte yra nurodyta atsakymo apskundimo tvarka. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Pareiškėjui buvo pateiktas teisės aktų reikalavimus atitinkantis Alytaus kalėjimo 2026 m. balandžio 15 d. atsakymas.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal teismų praktiką asmuo (šiuo atveju – Pareiškėjas), norėdamas, kad jo prašymas būtų išnagrinėtas ir būtų efektyviai apgintos jo teisės, turėtų konkrečiai nurodyti, kokias savo teises siekia įgyvendinti, koks yra konkretus asmens prašymas viešojo administravimo subjektui (šiuo atveju – Alytaus kalėjimui). Nagrinėjamu atveju Pareiškėjo prašyme neįvardyta, koku tikslu siekiama gauti Alytaus kalėjimo viršininko 2025 m. spalio 13 d. sprendimo kopiją. Taigi Pareiškėjas, siekdamas gauti šiame sprendime nurodytą informaciją NKT funkcijoms vykdyti ar kitu teisės aktuose įvardytu tikslu, turi teisę kreiptis su atitinkamo turinio prašymu į Alytaus kalėjimo pareigūnus.

9. Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas į Alytaus kalėjimą kreipėsi kaip atskiras asmuo, o ne kaip NKT narys, prašyme nenurodė informacijos gavimo tikslo, o Alytaus kalėjimas per teisės aktuose nustatytą terminą pateikė motyvuotą atsakymą, darytina išvada, jog Pareiškėjo teisės nebuvo pažeistos, todėl Skundas atmestinas.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

10. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Seimo kontrolierė nusprendžia X skundą dėl Alytaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), pateikiant teisės aktų reikalavimų neatitinkantį atsakymą, atmesti.

TYRIMO METU GAUTA INFORMACIJA

1. LKT 2026 m. liepos 10 d. raštas Nr. 1S-4920. Rašte ir jo prieduose pateikta ši informacija:

1.1. „Nuteistasis X (toliau – pareiškėjas) pateikė 2026-04-07 prašymą Nr. NPS-18-11971, į kurį pateiktas Lietuvos kalėjimų tarnybos Alytaus kalėjimo (toliau – Alytaus kalėjimas) viršininko 2026-04-15 atsakymas Nr. SN-18-1098 (kopijos pridedamos).“

1.2. „Pažymime, jog 2026 m. balandžio 7 d. buvo žinoma, kad pareiškėjas yra NKT narys, tačiau pabrėžiame, jog nebuvo žinoma, jog informaciją nuteistasis siekia gauti jo, kaip NKT nario, funkcijoms vykdyti, kadangi 2026-04-07 prašyme Nr. NPS-18-11971 nėra nurodyta, kad prašymas teikiamas NKT nario funkcijų įgyvendinimo tikslu. Pareiškėjas neretai teikia įvairius prašymus, reikalaudamas informacijos pateikimo, kuriuose nenurodo informacijos poreikio tikslo; tačiau atskirais atvejais (pavyzdžių kopijos pridedamos) nurodo, jog prašymą teikia kaip NKT narys. Taigi, gavus pareiškėjo 2026-04-07 prašymą nebuvo žinoma, ar prašymas teikiamas kaip NKT nario bei koku tikslu informacija yra reikalinga.“

1.3. „Alytaus kalėjimo viršininko 2026-04-15 atsakyme Nr. SN-18-1098 nurodoma, jog pateiktas prašymas pateikti dokumento kopiją tenkinamas nebus, kadangi minimas sprendimas yra skirtas tarnybinės veiklos užtikrinimui. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 48 straipsnio 5 dalies 2 punktu, NKT nariai turi teisę gauti ir rinkti informaciją apie nuteistųjų užimtumo, kalinimo ir buities sąlygas, bendrąjį ugdymą ir profesinį mokymą, maitinimą, sveikatos priežiūros paslaugas, tačiau tai nesuteikia absoliučios teisės gauti bet kokią informaciją ir nereikia teisės susipažinti su visais kalėjimo vidaus administraciniais dokumentais ar darbinės veiklos planavimo dokumentais. Prašomas pateikti sprendimas yra susijęs su laisvės atėmimo vietos veiklos organizavimu, todėl pareiškėjui neteiktinas.“

1.4. Alytaus kalėjimo viršininko 2026 m. balandžio 15 d. atsakyme Nr. SN-18-1098 yra nurodyta šio atsakymo apskundimo tvarka.

TYRIMUI REIKŠMINGOS TEISĖS AKTŲ NUOSTATOS

1. Nacionalinės teisės aktai:

1.1. Viešojo administravimo įstatymo:

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“: „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs.“

10 straipsnio „Administracinių sprendimų priėmimas“ 4 dalis: „Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos“.

11 straipsnio „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“ 1 dalis: „Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

1.2. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875:

32 punktas: „Prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus.“

45 punktas: „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: [...]; 45.4. į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma.“

47 punktas: „Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

TYRIMUI REIKŠMINGA TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikos, taikant Viešojo administravimo įstatymo normas, apibendrinime, kuriam buvo pritarta LVAT teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime, nurodyta, kad „asmuo, norėdamas, kad jo prašymas būtų išnagrinėtas bei būtų efektyviai apgintos jo teisės, turėtų konkrečiai nurodyti, kokias savo teises siekia įgyvendinti, koks yra konkretus asmens prašymas viešojo administravimo subjektui (2012 m. kovo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A63-1287/2012; 2013 m. gruodžio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A492-2328/2013)“.